

LECTURA DE VÍCTOR MAÑOSA,
presentació a càrrec de Josep Gerona

Víctor Mañosa (Sabadell, 1971) és Doctor en Matemàtiques i professor titular de la UPC a la seu de Terrassa. Autor dels següents llibres de poesia: *Liquen* (1993-1996), *L'home que mira perplex* (1996-2006), *Lobishome* (2006-2009), *Stramonium* (2007-2011) i *Devesa oculta*. Manté des de 2007 el blog «*Catàleg de desfici*» on aboca regularment les seves reflexions sobre la vida i l'art. Des del 2004 ha col·laborat regularment en les lectures i publicacions de Papers de Versàlia.

La seva poètica: «intuir la pervivència del misteri en certs fets trivials» i, com deia Bartra en una conferència de 1969, «servir als drets indeclinables de l'ésser humà en el sentit de la vida lliure i total» en un món cada cop més deshumanitzat.

POEMES

Incendi a les fulles clares del bedoll,
cacera a les altures.

Arreu, la tinta roja perfon
l'hora incandescent. És ara,

hi ha una remor de mar a les copes altes,

les branques graten i graten
el ventre d'una bèstia,
avui, manyaga.

Hi ha una remor d'onades,
el més proper al silenci,

a un silenci humà,
és a dir, latent.

A sota, confino textos sobre l'ànima i l'escissió,

m'ha semblat entendre
un somni que a vegades em visita,
un somni sobre l'oceà i sobre la força
d'allò que depassa tota humana mesura.

El que ara em cobreix
és també un oceà límpid,
i és sagrat també,

i el bedoll, i el roig,
i la remor.

• • •

I (onades de so cerimoniós)

Quan penso en els meus pares,
en la seva fam, o més exactament
en la seva proximitat,
sempre penso que les seves han estat
vides més autèntiques que la meva.

Em ve al cap això al tren
entre pulcres lectors,
mentre aquella dona,
un pur anacronisme,
obre les cames i menja faves tendres,
unes faves que encara avui
els farien parlar amb devoció.

Bullós,
para quentar as mans tamén,
e co leite pola mañá.

A folla máis pequena,
e o froito daqueles bosques
dos que fuches arrincada.

Aqueles bullós,
queiman agora nas miñas mans
e a luz daquelas árbores nos ollos.

Eu intento entrar nela
coma unha bolboreta:
obstinada, cega.

...

Como o que cosían as nais
ao peito dos fillos dunha terra
queimada e caníbal,
un *Detente bala*
debeulle parecer ao seu pai.

Detente bala ante a miña filla,
a filla bala que disparo.

Detente bala,
que aínda hai tempo para o tren.

Vén pequena, vén,
que estes rapaces
faranche unhas preguntas.

Detente bala,
Sarria, Monforte, Ponferrada...

Detente bala,
los chicos,
los buenos chicos de la Falange
expenden certificados de estudios primarios
en la estación.

Cuatro preguntas bastan.

Detente bala
á vista destas letras.

Entón, o meu avó, que xamais posuíu unha arma
disparou a cegas a súa tenra bala
en saír o tren
cara a unha terra como a súa,
queimada e caníbal.

Bullós,
per escalfar les mans també,
i amb llet al matí.

La fulla més petita
i el fruit dels boscos
dels quals vas ser arrencada.

Aquells *bullós*
cremen ara a les meves mans
i la llum d'aquells arbres als ulls.

Jo intento entrar en ella,
sóc una falena:
obstinada, cega.

Com el que cosien les mares
al pit dels fills d'una terra
cremada i caníbal,
un *Detente bala*
li devia semblar al seu pare.

Detente bala davant la meva filla,
la filla bala que disparo.

Detente bala,
que encara hi ha temps per al tren.

Vine, petita, vine,
que aquests nois
et faran unes preguntes.

Detente bala,
Sarria, Monforte, Ponferrada...

Detente bala,
los chicos,
los buenos chicos de la Falange
expenden certificados de estudios primarios
en la estación.

Cuatro preguntas bastan.

Detente bala
a la vista d'aquestes lletres.

Llavors, el meu avi, que mai no va posseir una arma,
va disparar a cegues la seva tendra bala
en sortir el tren
cap a una terra com la seva,
cremada i caníbal.

Les teves mans sobre la màquina,
l'oració als llavis,

La por i l'oració
són dues germanes
que la vora de les teves dents cus.

• • •

Implicitament ho era,
però mai no vaig percebre l'amenaça
de l'olor que el greix i els metalls
deixaven al blau. La bata
que els divendres portaves a casa.

• • •

El barri s'aixecava per sobre d'una riera assassina,
entre fàbriques i esplanades
abandonades a la ferralla i la runa.

Els carrers sense asfalt
són ara una possibilitat
i alhora una extensió
sotmesa a la llum.

També ho són el seu revers,
la música extraterrestre
que precedia l'afilador,
i tot el rovell del drapaire,
aterridor, atàvic.

• • •

Els pensaments li naixien cada any.

Precisos, meticulosos,
aprofitant qualsevol esquerda
a la paret del seu pati encalminat,

Nacen solos, no los planto.

Tot el que és petit s'obstina,
tant desig
i tanta sort.

• • •

El Bar José era el temple d'una comunitat
per a la qual jo estava destinat,
i al seu altar, hi havia una declaració torbadora.

Jo encara no havia llegit res,
ni res no sabia,
però mastegava aquelles paraules
com un dictamen taoista.

*Manque pierda,
manque pierda.*

• • •

És avui que uns versos
em retornen les esplanades
que feien del raval una illa,
i també els ametllers,
sempre amenaçats
pel costum d'obrir-se
a deshora.

Em pregunto què hi havia de cert
en el neguit del pare,
la glaçada,
i què d'un fred arrapat als anys
i ja infiltrat per sempre.

El meu pare i els ametllers
i tots els arbres de músculs tensos
que s'aferran a les costures
d'una terra bandejada,
i que callen.

És avui que el fred i uns versos
em retornen els ametllers,
i el neguit.

Sempre és deshora
per a tanta bellesa.

• • •

El somni és una devesa oculta
on els meus morts es complauen,
des d'on em vetllen,
i on s'alleuja el cos
(civilització pòstuma dels anys)
les tardes d'estiu.

Aquesta ànima és un assaig —els dic—
i sí, una devesa oculta.

No feu cas de la fatiga que suporto,
ni de la ganyota:
irradio en aquest camp esplèndid dels meus,

sóc al llindar,
sóc el llindar.

devesa oculta

...

II (peixos que bullen en somnis)

Com una ràdio espatllada,
sintonitza veus entretallades.

El final d'una notícia
que mai no es repetirà; dos amants
que conversen en la lassitud;
l'angoixa d'uns pilots perduts en la boira
de si mateixos; una pregària elevada
a un Déu esquerp.

Retorna el magazine i resta confós,
tocat d'una forma lleu,
per una forma lleu.

Ell, voluble, escàpol.

...

Saciada la set,
quan el Morse de l'alba s'anuncia
a la persiana, es persegueix;
i durant el dia;
i en arribar a casa també:

*que no estima més
els seus fills que els colors?*

Hi ha qui *sapa* les paraules,
qui basteix jous, qui repeteix
salmes que n'esdevenen:
ell només oblida

les petjades que deixarà
un hivern a la platja,
l'aire lleuger del petit cim,
la sobtada revelació de la pàgina
oberta a l'atzar.

Cap altra cosa demana:
de tot serà proveït,

però aquesta ànsia cada matí,
quan s'acosta assedegat
al llindar.

Leten

...

Llum grisa de l'alba
que els camps retenen
sota les parpelles,

sabré de mi
quan les meves petjades
retrobin les meves petjades?

Sabre de mi? i del món
i cada criatura en ell,
plena d'ànima?

Deixa'm bressar-me al somni,
tot ell camp, tot ell fecundat d'ànima:
deixa'm bressar-me
en ella, interferir-me en ella.

Deixa que aquesta sigui la crida
i el flux secret dels dies escindits
quan oscil·lava.

Llum grisa de l'alba
que els camps retenen
sota les parpelles.

oració

...

El teu correu
em remet a llum tènue de Hammershøi,
l'epifania
de la pols en suspensió.

Tots aquests mons,
aquesta plètora
revelada,
que es bressolen
complaguts en els seus vòrtexs,
indolents i fascinats
com l'home a qui embolcallen,
i en qui sobtadament reverbera
una nostàlgia,
veus, pregàries, fragments
(desapareix).

Queda un esclat,
una fulguració,
la certesa del besllum
i de l'instant:
un eco.

Veus, pregàries, fragments.

...

Si ens atenem al que veiem als museus,
hi va haver un temps
en el que els àngels, d'habitud
convivien amb els nosaltres
que aleshores érem.

En la nostra preocupació estaven,
en guiar-nos a regions elevades,
o a conduir-nos amb malícia
a zones ombrívoles,
convé no fer-se una idea equivocada
de tals presències.

Lascius, arravatats,
en èxtasi, o bé avorrits
com aquest que espera
que l'evangelista Mateu
repari el seu càlam.

Als quadres de Hopper, però
com als nostres dies,
els àngels han esdevingut només el misteri
de l'aire detingut entre vagons de tren,

dipòsits i terrats d'edificis escapçats.
Només ells reben ja
la benedicció de les llums extremes.

Unes passes enllà
qui haurà de ser la mare de Déu
s'il·lumina davant del missatger alat,
però aquí, la llum de Déu
només investeix una dona fatigada.

Aturats davant dels quadres de Hopper,
podem sentir el silenci dels àngels
a punta de dia:
són el rovell,
la terra cuïta.

Hopper i els àngels

...

Ill fares the land

Camí incipient, la son
dels enfebrats, la lectura en tropell
en un vagó: passatgers i fòtils,
un trànsit. Salmòdia de sol,
sol, sol i terra esquarterada
a les dents i a cada plec.

...

Fes-te lleu,
que cada passa
no sigui enyor
de la petja deixada.

...

La via estesa,
l'ossamenta assotada,
sóc un funàmbul.

Sobre el balast punitiu
les travesses exsuden,

demanen al temps
que també a elles poleixi,
que també els sigui concedida
la beatitud dels còdols.

No hi haurà temps,

Ill fares the land.

...

Sota les travesses el riu és un record,
jo no sóc un dels seus còdols
però com un d'ells he estat polit
per dues aigües que en mi conflüen.

La d'un riu adult, educat per marges
assedegats, la d'un torrent
que només s'ha alletat d'ombra.

Recordo que cadascuna es malfiava de l'altra,
i el meu cos travessava la seva mútua
desconfiança com de les ànimes diuen.

Aquests són encara els meus rius,
l'esmeril present. En ells em dissolc
i m'escindeixo, i en ells,
per sempre llim, precipito.

...

Ara que el dolor ens encadena a un present
sense redempció, que descendeixi sobre nosaltres
la vella dignitat de les mans.

Pasteu les nostres estelles,
feu-nos roms, més aspres que l'argila seca
i el rostoll,
l'últim senyal que aquí hi visqueren.

tova

...

No dels tractats,
de l'ocre i la fatiga,

tinta indeleble de les ànimes,
he après que ella sempre decep
amb temps més interessants
dels que mereixem.

La veu del filferro sibil·la en algun lloc.

M'estremeixo, sé que és pacient,
ella la rosegadora d'ossos.

Història

...

I en el retorn, que l'única certesa sigui potser
la benignitat de la brisa i de l'ombra,
els peus descalços que busquen la terra,
la mà que s'hi atansa
com ho fa una dona madura
quan es treu la roba,
i és una ofrena.

...

I encara aquí el desig,

no el vestigi d'un temps
que se'ns va atorgar
per fendir la nit,
i d'una força,

desig encara.

La urgència ens ha fet esquerps,
ha amuntegat pensament com les cases
que enfilen els turons de la ciutat

de l'hospital les puc veure:
pensamiento hacinado;

ens ha entregat la interferència
i el balboteig; ha estellat les oracions
i les paraules.

Les que no vam dir
són ara minerals. Una pàtina vegetal
s'estén per les seves arestes.

Les que vam callar massa temps
torcen les branques com bonsais
torturats pel costum.

Però encara aquí la saba del desig
desclou,

no un vestigi,

i em permeto creure que potser
els anys ens vinclaran les branques
com arbres fruiters,
en terra aspra
però fruiters,
solemnes, eloqüents,

i que això s'esdevindrà
malgrat la nostra limitació
i la futilitat d'aquest neguit
que ara ens emmudeix.

Desig

...